

Afwegingskader voor gemeenten

Maatwerkvoorschrift

Bij ontbreken van verklaring kwaliteitsborger én verbod op ingebruikname disproportioneel is

Als een bouwwerk afwijkt van de bouwregels, heeft de gemeente een beginselplicht tot handhaven. In zeer uitzonderlijke gevallen, kan de gemeente afzien van handhaving en beslissen dat het bouwwerk toch in gebruik mag worden genomen. Een maatwerkvoorschrift kan uitkomst bieden als een verklaring van een kwaliteitsborger ontbreekt in het dossier bevoegd gezag én de afwijking aan het bouwwerk te gering is voor een verbod op ingebruikname.

Aanleiding

Gemeenten hebben bij de VNG aangegeven problemen te voorzien met de uitvoerbaarheid van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) als er sprake is van kleine, niet herstelbare gebreken aan een bouwwerk. In die gevallen kan de kwaliteitsborger geen verklaring afgeven en voldoet het bouwwerk feitelijk niet aan de regels (artikel 2.21) van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Er is dan sprake van (ongewenst) oneindig illegaal gebruik.

In die zeer uitzonderlijke gevallen, waarbij er sprake is van geringe afwijkingen én een verbod op ingebruikname van het bouwwerk disproportioneel zou zijn, voorzien gemeenten problemen. De VNG heeft dit punt bij het ministerie aangegeven en verzocht om een wetstechnische oplossing die gemeenten helpt bij de uitvoering. Die oplossing wordt nu geboden in de vorm van een maatwerkvoorschrift. Met dit informatieblad willen wij u hierover informeren.

Afwegingskader

Om gemeenten te helpen tijdig inzicht te krijgen, in wat de gewijzigde regels zijn, wat deze betekenen voor de (her)inrichting van procedures en hoe hierin juiste keuzes te maken, heeft de VNG een tabel (zie pag. 3) opgesteld waarin mogelijke afwegingen (per organisatieonderdeel) op een rij zijn gezet.

Gemeenten hebben eigen afwegingen te maken

De ervaring leert dat dergelijke ongewenste situaties zich kunnen gaan voordoen in de praktijk, echter weten we nog niet precies hoe vaak dit gebeurt en hoeveel tijd en inzet dit gaat vragen van gemeenten. Om beter zicht te krijgen op de gevolgen voor gemeenten, wordt er door de VNG hierop gemonitord.

Waar u als gemeente wel invloed op heeft, is het inzichtelijk maken van de wijze waarop procedures in te richten en hierin de juiste keuzes te maken. In de basis komt het neer op:

- **Wilt u als gemeente een mogelijkheid hebben om actief een maatwerkvoorschrift op te kunnen leggen?**
Om zodoende tijdig een inschatting te kunnen maken of het verlenen van medewerking door middel van een maatwerkvoorschrift legitiem zou zijn.
- **Wilt u als gemeente deze mogelijkheid niet bij wet laten vastleggen?**
En daarmee het afhandelen verleggen (achteraf) naar Toezicht en Handhaving.

Maatwerkbesluit als wetstechnische oplossing

Via een internetconsultatie over een wijziging van Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) om een ingebruikname wetstechnisch mogelijk te maken, is aan gemeenten om reactie gevraagd. Het ministerie is hierna tot de conclusie gekomen dat een maatwerkvoorschrift een meer passende oplossing is dan een ingebruiknamebesluit.

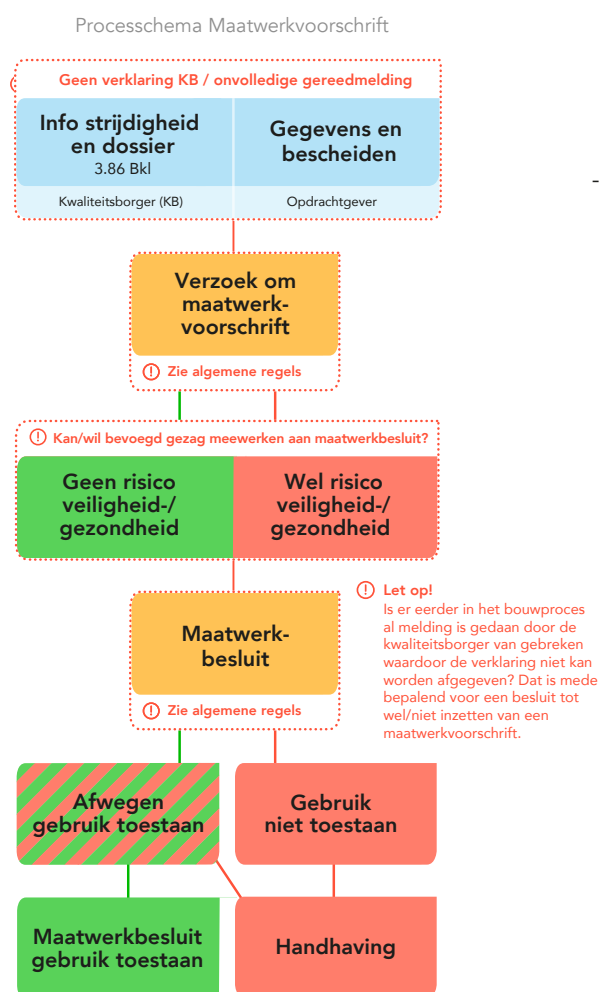
Als argument hiervoor wordt aangevoerd dat een maatwerkvoorschrift een reeds bestaand instrument is binnen de Omgevingswet en ook toepasbaar is voor het geschetste probleem van kleine onherstelbare afwijkingen.

Procedure maatwerkvoorschrift

Na een verzoek van de initiatiefnemer om een maatwerkvoorschrift kan de gemeente in individuele gevallen afwijken van de algemene regels voor activiteiten, zoals het toestaan van ingebruikname van een bouwwerk zonder een volledige gereedmelding. Het inzetten van een maatwerkvoorschrift moet beschouwd worden als een ultimum remedium en alleen in uitzonderingssituaties kan van deze discretionaire bevoegdheid gebruik gemaakt worden. Lees meer over de procedure van een maatwerkvoorschrift op iplo.nl

Handreiking Toezicht en Handhaving Wkb

Als de daadwerkelijke uitwerking van de mogelijkheid tot het inzetten van een maatwerkvoorschrift bekend is, zal een deel van de VNG-producten, zoals de Handhaving en Toezicht Wkb, worden aangepast aan de nieuwe situatie. Zo blijven wij u ook nu, tijdens de transitieperiode van de Wkb, ondersteunen op de verschillende onderwerpen.

Bestuurlijke afweging

Wanneer u kiest voor een maatwerkoplossing bepaal dan bij de beoordeling hoe het initiatief afwijkt van de regels van het Bbl waarbij (brand)veiligheid en gezondheid in ieder geval nooit in het geding mogen komen. De voorwaarden die verbonden worden aan het toestaan van een initiatief zorgen voor samenhang met de doelen van de wet en de oorspronkelijke regels.

Onderbouw de afweging aan de hand van de borging van deze voorwaarden en van de proportionaliteit ervan. Betrek bij uw afweging ook of de kwaliteitsborger tijdig melding heeft gemaakt (wettelijke verplichting) dat er gebreken zijn, die een afgifte van de verklaring in de weg staan.

Afweging in beleid en bedrijfsvoering

Proportionaliteit legt u als gemeente vast in beleid en het uitvoeringsprogramma om eventuele handhaving te kunnen motiveren. Het is daarom van belang om vooraf duidelijk vast te leggen of en in welke gevallen u als gemeente kiest voor een maatwerkvoorschrift en deze keuzes duidelijk vooraf vast te leggen en te communiceren.

Per bepaling zullen de gevolgen anders zijn op de keuzes en afwegingen die gemaakt moeten worden tijdens het inrichten van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Afwegingskader

In onderstaande tabel kunt u nazien op welke organisatieonderdelen het mogelijk wel/niet toepassen van een maatwerkvoorschrift (Bbl) van invloed kan zijn. Per praktijksituatie kan het verschillen welke organisatieonderdelen worden beïnvloed.

Maatwerkvoorschrift is mogelijk van invloed op:

Vergunningen	Bij het behandelen van een vergunning voor milieubelastende activiteiten (na gereedmelding) of een melding brandveiliggebruik.
Toezicht	Bij het toezichthouden of een bouwwerk toch niet 'stiekem' in gebruik is genomen.
Handhaving	Bij het opstarten van een handhavingdossier om daarvanuit acties uit te kunnen zetten richting Toezicht.
Beroep/bezwaar	Als er tegen het besluit tot het nemen van een maatwerkvoorschrift in beroep wordt gegaan. Belangrijk is dat het maatwerkvoorschrift duidelijk en ondubbelzinnig is geformuleerd, zodat men weet wat er wordt verlangd.
Beleid	Bij het opstellen van beleidsregels. Om duidelijkheid te geven over het opleggen van een maatwerkvoorschrift dient de gemeente hiervoor beleidsregels op te stellen. Ook kan de gemeente afwegen om een beleidsmatrix van alle verzoeken op te stellen waaraan nooit zal worden meegewerkt.
Dienstverlening	Bij het behandelen van een strijdigheid en de afweging die zal moeten worden gemaakt of er kan worden meegewerkt aan de ingebruikname van het bouwwerk.
Financiën	Voor het nemen van een maatwerkbesluit maakt de gemeente operationele kosten. Zoals kosten voor het doen van onderzoek, beoordelen en communiceren van het besluit. Deze kosten zijn te verhalen op de initiatiefnemer, als het maatwerkbesluit op verzoek genomen wordt. Neem hiervoor een passage op in de legesverordening.
Bestuur	Omdat in geval van een vooraf vastgesteld beleid daarnaar verwezen kan worden, ter motivering van het maatwerkbesluit. Als er geen beleid is vastgesteld, dan zal iedere aanvraag separaat gemotiveerd moeten worden.
ICT	Bij het relateren van de diverse dienstverleningsproducten in de systemen van de uitvoeringsorganisatie (integrale benadering).
Ketenpartners	Om af te stemmen hoe alle betrokken ketenpartners omgaan met een verzoek om een maatwerkvoorschrift en/of de noodzaak voor het ambtshalve opleggen van een maatwerkvoorschrift. De gemeente moet duidelijkheid geven door hierover afspraken te maken met alle betrokken ketenpartners.

Vragen

Heeft u vragen over dit onderwerp? Stel ze dan via wkb@vng.nl onder vermelding van 'Maatwerkvoorschrift'.